

Warszawa, 25 listopada 2016 r.
KL/494/242/2344/RL/2016

Pan
Marcin Zieleniecki
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Szanowny Panie Ministrze,

W nawiązaniu do pisma z dnia 25 października 2016 r. (znak: DUS.I.0500.5.2016JK, otrzymane w dniu 28.10.2016 r.), przy którym przekazano projekt *ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (z dnia 18 października 2016 r.)*, uprzejmie przekazuję poniższe uwagi.

Ogólne odniesienie

Kierunek proponowanej zmiany w postaci wprowadzenia indywidualnych rachunków składkowych dla płatników składek, na które będzie dokonywana tylko jedna wpłata na wszystkie należności wszystkie należności z tytułu poszczególnych składek jest zasadniczo oceniany pozytywnie.

Należy jednak zauważyć, iż trudno jest dziś jednoznacznie dokonać oceny skutków zastosowania nowego rozwiązania. Istnieje ryzyko wzrostu obowiązków po stronie płatników w postaci konieczności tworzenia nowych, dodatkowych dokumentów w celu rozliczenia składki na poszczególne tytuły ubezpieczeń.

Odnośnie do propozycji wprowadzenia indywidualnych rachunków pojawiają się również wątpliwości w kontekście zapowiadanego wprowadzania rachunków składkowych, w sytuacji planowanego wdrożenia jednolitego zobowiązania podatkowo – składkowego.

Szczegółowe uwagi do projektu

- a. w projektowanym art. 31 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 963 i 1247) proponuje się dodać odesłanie do art. 2a, 199a § 3 oraz art. 306g ordynacji podatkowej, a także proponuje się skreślić § 1-5 w art. 112.

„Art. 31. Do należności z tytułu składek stosuje się odpowiednio: art. 2a, art. 12, art. 26, art. 29 § 1 i 2, art. 33, art. 33a, art. 33b, art. 38a, art. 51 § 1, art. 55, art. 59 § 1 pkt 1, 3, 4, 8 i 9, art. 60 § 1, art. 61 § 1, art. 62 § 1, 3 i 5, art. 62b § 1 pkt 2 i § 3, art. 72 § 1 pkt 1 i 4 i § 2, art. 73 § 1 pkt 1 i 5, art. 77b § 1 i 2, art. 91, art. 93, art. 93a- 93c, art. 93e, art. 94, art. 97 § 1, art. 98 § 1 i 2 pkt 1, 2, 5 i

7, art. 100, art. 101, art. 105 § 1 i 2, art. 106 § 1 i 2, art. 107 § 1, 1a, § 2 pkt 2 i 4 i § 3, art. 108 § 1, 3 i 4, art. 109 § 1 w zakresie art. 29, art. 109 § 2 pkt 1, art. 110 § 1, § 2 pkt 2, § 3, art. 111 § 1-4 i § 5 pkt 1, art. 112, art. 112b, art. 112c, art. 113, art. 114, art. 115-117, art. 118 § 1, art. 119, 199a § 3 oraz 306g ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa.”;

Uzasadnienie: Proponuje się odesłanie do art. 2a Ordynacji podatkowej (zasada in dubio pro tributario): *Niedające się usunąć wątpliwości co do treści przepisów prawa podatkowego rozstrzyga się na korzyść podatnika.*

Ponadto, proponuje się odwołanie do całego art. 112 ordynacji podatkowej, tj. powrót do stanu prawnego sprzed 1 stycznia 2016 r., co będzie oznaczało, że nabywca przedsiębiorstwa nie będzie odpowiadał za zaległości zbywającego nie widniejące w zaświadczeniu (art. 112 § 6).

Proponuje się również uściślenie zasad postępowania organów ubezpieczeniowych poprzez odpowiednie stosowanie art. 199a § 3, który nakazuje organowi (w razie powstania po jego stronie wątpliwości) zwrócić się do sądu powszechnego w celu ustalenia istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa z którym związane są skutki podatkowe.

Art. 306g reguluje natomiast kwestię wydawania zaświadczeń o wysokości zaległości zbywającego.

- b. **projektowanemu artykułowi 43b ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 963 i 1247) proponuje się nadać następujące brzmienie:**

„Art. 43b ust 2. Informacja o przydzielonym numerze rachunku składkowego jest przekazywana płatnikowi składek w formie dokumentu pisemnego lub w formie dokumentu elektronicznego opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym za pośrednictwem systemu teleinformatycznego wykorzystywanego przez Zakład, niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni od daty jego utworzenia.”

Uzasadnienie:

Ustawa powinna wskazywać termin do którego informacja powinna zostać przekazana.

Ponadto proponuje się wykreślenie ust. 4 w projektowanym art. 43b ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 963 i 1247) jako usunięcie zbędnego formalizmu, a w konsekwencji zmianę numeracji projektowanego art. 43b ust. 5 na ust. 4.

~~Art. 43b. 4. Zakład generuje odrębny numer rachunku składkowego w przypadku wszczęcia postępowania egzekucyjnego, upadłościowego lub restrukturyzacyjnego na podstawie ustawy z 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. poz. 978, z późn. zm. ^), w celu opłacania należności z tytułu składek.~~

Art. 43b. 5- 4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określi w drodze rozporządzenia

szczegółowy sposób generowania numerów rachunków składkowych i przydzielania ich płatnikom składek, kierując się potrzebą zapewnienia prawidłowości ewidencjonowania składek.”

- c. **proponuje się, aby rozporządzenie o którym mowa w projektowanym art. 49 ust. 1 pkt. 1a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 963 i 1247) przewidywało także dla ZUS obowiązek informowania płatnika składek, w jaki sposób, w jakiej wysokości i terminie rozliczył wpłacone składki na poszczególne fundusze oraz określać szczegółowe zasady ich rozliczania.**

„Art. 49. 1. 1a) kolejność i sposób zaliczania wpłat na należności FUS oraz inne należności, do których poboru jest zobowiązany Zakład, oraz informowania płatnika składek o sposobie rozliczenia składek na poszczególne fundusze ”

- d. **proponuje się zmianę art. 50 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 963 i 1247) w następującym zakresie:**

- a. po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„Na uzasadniony wniosek płatnika składek Zakład udostępnia dane dotyczące zatrudnionych przez tego płatnika ubezpieczonych, zgromadzone na koncie ubezpieczonego, w tym dane dotyczące składek na poszczególne fundusze, opłaconych za danego ubezpieczonego.”

- b. po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Zaświadczenia o niezaleganiu w opłaceniu składek oraz decyzje o odmowie wydania zaświadczenia o niezaleganiu w opłaceniu składek, wydane przez Zakład w formie dokumentu elektronicznego opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, mogą być wykorzystywane w formie wydruku przez płatnika składek, który je uzyskał. Pobrane samodzielnie wydruki komputerowe tych zaświadczeń mają moc zrównaną z mocą dokumentów wydawanych przez Zakład, Zakład umożliwia weryfikację zaświadczenia lub decyzji z danymi zgromadzonymi na koncie płatnika składek, przez udostępnioną przez Zakład stronę internetową, po podaniu:

- 1) danych identyfikujących zaświadczenie albo decyzję;
- 2) typu identyfikatora płatnika składek i jego numeru;
- 3) daty wydania zaświadczenia lub decyzji.”;

Uzasadnienie: Powyższa zmiana ma umożliwić płatnikowi składek ustalenie, czy należy daną osobę zgłosić do ubezpieczeń (w razie zbiegu tytułów), jak również uzyskać informację w zakresie opłaconych za danego ubezpieczonego składek. Ponadto, należy pozytywnie ocenić proponowaną zmianę w zakresie zaświadczenia o niezaleganiu, które wygenerowane z systemu będzie miało moc dokumentu urzędowego.

Niezależni od powyższego proponuje się wprowadzenie następujących zmian do ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych:

1. artykułowi 24 ust. 5f ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 963 i 1247) proponuje się nadać następujące brzmienie:

„Art. 24 ust. 5f. Bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wniesienia odwołania od wydanej przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne do dnia uprawomocnienia się orzeczenia sądu powszechnego w sprawie rozstrzygającej w przedmiocie odwołania od decyzji Zakładu.”

Uzasadnienie: Powyższa zmiana ma zbliżyć przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych do zasad stosowanych w ordynacji podatkowej. Zawieszenie biegu przedawnienia już od dnia wszczęcia postępowania przez organ jest rozwiązaniem bardziej restrykcyjnym niż zastosowane w ordynacji podatkowej.

2. artykułowi 34 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 963 i 1247) proponuje się nadać następujące brzmienie:

„Art. 34 ust. 6. Zakład, na wniosek płatnika składek, bada prawidłowość wykazanych przez tego płatnika składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 9 ust. 2c. Jeżeli w wyniku sprawdzenia wysokości miesięcznej podstawy wymiaru składek Zakład stwierdzi błędne wykazanie składek, informuje o tym niezwłocznie płatnika składek i ubezpieczonego za pośrednictwem płatnika składek. Jeżeli do opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe jest zobowiązany więcej niż jeden płatnik składek, składka jest opłacana przez każdego płatnika, chyba, że ubezpieczony przedłoży płatnikowi oświadczenie innego płatnika lub ubezpieczonego o posiadanych tytułach ubezpieczenia, z których wynika brak konieczności opłacania składek. Przepis art. 19 ust. 6 zdanie drugie ustawy stosuje się odpowiednio.”

Uzasadnienie:

Proponowana zmiana ma 2 cele:

1. Jednoznaczne stworzenie płatnikom możliwości zainicjowania sprawdzenia przez Zakład prawidłowego naliczania składek. W obecnym stanie prawnym Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonuje takich sprawdzeń z urzędu i zazwyczaj po znacznym okresie czasu, co przyczynia się do obciążenia płatnika odsetkami od zaległości.
2. Określenie jakie dokumenty pozwalają płatnikowi działać w zaufaniu, że składki zostały opłacone przez innego płatnika. Proponuje się, aby dokumentami były oświadczenia bądź ubezpieczonego bądź innego płatnika. Obecne brzmienie art. 34 ust. 6 przenosi na płatników odpowiedzialność za

nieprawdziwe oświadczenia składane im przez ubezpieczonych. Postuluje się odpowiednie zastosowanie art. 19 ust. 6, który brzmi „Za skutki błędnego zawiadomienia powodującego nieopłacenie należnych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe odpowiada ubezpieczony”.

3. Artykułowi 89 ust. 5 w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 963 i 1247) proponuje się nadać następujące brzmienie:

„Art. 89. 5. Płatnik składek powinien być zawiadomiony o miejscu i terminie przeprowadzenia dowodu z zeznań lub oględzin, w sposób umożliwiający mu udział w przeprowadzaniu tego dowodu, nie później niż bezpośrednio przed podjęciem tych czynności.”

Uzasadnienie:

Zmiana polega na skreśleniu po słowie „zeznań” słowa „świadków”. Zmiana wykluczy wątpliwości co do zakresu informacji, jakie powinien otrzymać płatnik o czynnościach kontrolnych. W praktyce zdarza się, że powołując się na ten przepis Zakład Ubezpieczeń Społecznych twierdzi, że przesłuchuje osobę nie jako świadka, ale jako ubezpieczonego i w związku z tym nie musi zawiadamiać płatnika o czynnościach, bo dotyczą one nie świadków, a ubezpieczonych.

4. dot. zmiany ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 poz. 101, z późn. zm.). Do art. 477¹⁴ proponuje się dodać §2¹ w brzmieniu:

„Art. 477¹⁴§2¹. Sąd uchyla w całości decyzję organu rentowego i przekazuje sprawę do ponownego rozpatrzenia przez ten organ, jeżeli stwierdzi naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy lub rozstrzygnięcie sprawy wymaga uprzedniego przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości lub w znacznej części. Przekazując sprawę z uwagi na konieczność przeprowadzenia lub uzupełnienia zakresu postępowania dowodowego, sąd wskazuje okoliczności faktyczne, które należy zbadać przy ponownym rozpatrzeniu sprawy.”

Uzasadnienie:

Obecnie sąd pierwszej instancji nie może przekazać (zwrócić) Zakładowi jego decyzji do ponownego rozpatrzenia bez względu na skalę jej wad lub braków zaistniałych w postępowaniu poprzedzającym jej wydanie. Sąd może jedynie uwzględnić lub oddalić odwołanie od takiej decyzji. Aby wydać jakikolwiek wyrok sąd pierwszej instancji musi z kolei najpierw sam rozpoznać istotę sprawy, a więc m.in. zebrać i rozpoznać dowody istotne dla rozstrzygnięcia. W praktyce powoduje to ogromne obciążenie sądów okręgowych, które prowadzą zamiast ZUS postępowanie dowodowe, którego Zakład wcześniej nie przeprowadził. Sąd wyręcza więc ZUS w prowadzeniu znaczącej części postępowania, zamiast ograniczyć się do weryfikowania prawidłowości jego przeprowadzenia.

Proponowana zmiana doprowadzi do znaczącego przyspieszenia i usprawnienia postępowań przed sądami okręgowymi w sprawach dotyczących ubezpieczeń społecznych.

LEWIATAN

Proponowane rozwiązanie jest wzorowane na istniejących i już funkcjonujących rozwiązaniach przyjętych w innych rodzajach postępowań. Możliwość uchylecia rozstrzygnięcia niższej instancji z uwagi na istotne wady postępowania dowodowego lub naruszenia przepisów proceduralnych w stopniu mogącym mieć wpływ na wynik sprawy została przewidziana w szczególności w przepisach dotyczących procedury cywilnej, procedury sądowno-administracyjnej, procedury karnej i procedury podatkowej.

Przyjęcie ostatniej poprawki będzie się wiązać z koniecznością zmiany tytułu projektu ustawy na: *projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawy o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (z dnia 18 października 2016 r.) oraz ustawy - Kodeks postępowania cywilnego.*

Z poważaniem,

Henryka Bochniarz

Prezydent Konfederacji Lewiatan

member of **BUSINESSEUROPE**

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa

tel. (+48) 22 55 99 900
fax (+48) 22 55 99 910
lewiatan@konfederacjalewiatan.pl
www.konfederacjalewiatan.pl

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m.st. Warszawy w Warszawie
XIII Wydział Gospodarczy KRS

